

Dalibor Martinis

OBRAĆAM VAM SE KAO ČOVJEK ČOVJEKU

Postaje na putu za demokraciju

Ako se D. M. zaželi kandidirati na izborima za zastupnika u nekom hrvatskom, primjerice, istarskom zastupničkom tijelu, kako to postići?

Obilazak izborne baze i susreti s mogućim glasačima, u slučaju kada je potencijalni narodni zastupnik sramežljiv i vjerojatno prestar, moguće je ostvariti samo simbolički. Dakle, D. M. obilazi svoje izbornu područje, ali susreti s potencijalnim biračima nisu ni izravni ni fizički, jer on ostavlja tek letak sa svojim likom i porukom „Obraćam vam se kao čovjek čovjeku“. Štoviše, ni taj lik ne odgovara postojećem D. M. jer riječ je o fotografiji staroj gotovo 25 godina koja prikazuje D. M. kao mlada, privlačna iako prilično neuredna muškarca koji se istovremeno doimlje „cool“ i kao osoba s tjeralice. I, na kraju, da stvar bude gora, letak i ideja stari su koliko i sama fotografija, oni potječu s kraja sedamdesetih godina prošloga stoljeća - vremena kada se o demokraciji i slobodnim izborima u Hrvatskoj moglo samo sanjati*.

Bit demokracije je u proceduri, a umjetnosti u obraćanju umjetnika svom promatraču. Znači da D. M., ukoliko poštuje proceduru, pošteno prođe cijelu svoju izbornu bazu i obrati se svom „izbornom tijelu“, možda ima šanse pobijediti na predstojećim izborima. Ako ne pobijedi na izborima, onda barem ima mogućnost objaviti svoj program.

-

Tijekom 2003. (godina općih izbora u Hrvatskoj) D. M. se vozi lokalnim istarskim cestama, zaustavlja se na autobusnim postajama te po zidovima u čekaonicama-skloništima ostavlja letak s likom D.M. i porukom „Obraćam vam se kao čovjek čovjeku“. Tu i tamo bi ostavio i zdjelicu s bombonima. Ta čudna, gotovo uvijek prazna mjesta koja katkad izgledaju kao kapelice uz cestu, katkad kao mračni bunker ili zastrašujuće špilje, a uvijek donose samotno čekanje, tjeskobu ili dosadu, postaju tako prostori potencijalnoga ljudskog kontakta. Izborna je baza dakle područje Istre, a stotinu postaja-skloništa uz ceste mjesta političke agitacije. Poput lika D. M. na letku, i te kućice pripadaju nekom drugom, prošlom vremenu pa je dokumentacija o prinosu izgradnji demokracije ujedno i dokumentacija o postojanju ovih malih, osamljenih građevina. Svaka postaja ima neke osobnosti koje ju razlikuju od svih drugih (oblik, način gradnje, stupanj zapuštenosti, krajolik koji je neposredno okružuje) i svaka je utočište za jedno od svetih načela demokracije.

Dalibor Martinis, 2003.

** Akciju Obraćam vam se kao čovjek čovjeku Dalibor Martinis prvi je put realizirao 1979./80., ostavljajući anonimni letak (A4) sa svojom slikom i istovjetnom porukom u poštanske sandučice stanara u Zagrebu. Za akciju u 2003. autor je ponovno tiskao identični letak.*

Ova mapa, potpisana od umjetnika, sadrži 100 foto-listova u limitiranoj ediciji od 5.
This map, signed by the artist, contains 100 photo-prints in limited edition of 5.

Muzej-Museo Lapidarium, Novigrad-Cittanova, 2021